

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeinentiis & Præcedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. XXIII. Forolivien. Præcedentiæ. De præcedentia, aliisque præeinentiis inter Capitulum Cathedralis & Magistratum sæcularem Civitatis, quando utrumque corpus intervenit collegialiter, Et quid ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

FOROLIVIE N.
PRÆCEDENTIÆ
PRO
CAPITULO ET CANONICIS
CATHEDRALIS,
CUM
MAGISTRATU ET DECURIONI-
BUS CIVITATIS.

*Casus disputatus in Sac. Congregatione Rituum
& decisus pro Capitulo.*

De præcedentia, aliisque præeminentiis inter Capitulum Cathedralis & Magistratum sæcularem Civitatis, quando utrumque corpus intervenit collegialiter, Et quid inter singulos Canonicos, & Decurionès.

S U M M A R I U M

- 1 *Casus controversæ.*
- 2 *Resolutio Sac. Congregationis, & de aliis declarationibus ejusdem.*
- 3 *Consuetudo iudicandi inducitur per binas iudicaturas.*
- 4 *Declarationibus Sac. Congregationis Rituum in materia præcedentiæ, & præeminentiarum deferendum est.*
- 5 *Dignitas Ecclesiastica comparata Soli, præfertur temporali comparata Luna.*
- 6 *Capitulum Cathedralis cum Episcopo constituit unum corpus Ecclesie representativum.*
- 7 *Capitulum in multis habet jurisdictionem & superioritatem in populum & Magistratum sæcularem.*
- 8 *Declaratur de quo Magistratu dubitari potest, an ille præcedat Capitulum sine Episcopo.*
- 9 *Clerici sunt digniores laicis, eosque præcedunt.*
- 10 *Quando persona singulares præcedant singulos de corpore, cui aliàs præcedentia debetur.*
- 11 *De regula si vinco vincentem te, &c.*
- 12 *In materia præcedentiæ deferitur consuetudini, & quando.*

DISC. XXIII.

LN Sacra Congregatione Rituum, de tribus disputatum fuit inter Capitulum Cathedralis & Magistratum sæcularem Civitatis Forolivien. Primò, cuiam deberetur præcedentia, seu alia præeminentia, quando utrumque corpus Collegialiter & publicè in aliquo actu seu functione intervenit, præsertim verò in Concione, cui scilicèt ipsorum, Concionatoris sa-

lutatio prius dirigi debeat; Secundò circa præcedentiam inter singulos de utroque corpore seu Collegio respectivè, Et tertio circa præcedentiam inter aliquem ex Canonicis, & ejusdem Civitatis Potestatem; Et in omnibus de anno 1656. pro Capitulo & Canonicis respectivè responsum fuit, Atque mihi pro hac parte scribenti, reflectendo etiam ad veritatem, probabiles, benèque fundatæ visæ fuerunt resolutiones.

Singula enim controversiæ capita examinando, Quatenus pertinet ad primum, inter utrumque corpus, seu Collegium, casus est pluries decisus per eandem Sac. Congregationem, ut ex pluribus declarationibus relatis per *Barbos de Canonicis c. 18. nu. 72. cum sequen.* Unde propterea quam vis generaliter in iudicando satis deferendum sit aliàs resolutis, ubi præsertim non semel, sed pluries, quoniam in articulis dubiis bina iudicatura inducere dicitur obsevantiam interpretativam, sive iudicandi consuetudinem in futurum servandam *Franch. dec. 91. num. 16. 238. nu. 3. & 722. num. 11. Thes. in proem. decis. nu. 33. Capobl. de baron. pragm. 1. num. 190. & seq. & num. 200. latè Rovit. cons. 18. num. 3. & seq. lib. 1. Capic. Latr. cons. 6. nu. 4.* Magis verò id procedit in hac Sac. Congregatione Rituum in materia præcedentiarum seu præeminentiarum, nam ejus declarationibus omninò deferendum esse frequenter dixit Rota, præsertim in *Aversana funeralium 3. Julii 1606. coram Sacrato*, quæ in præposito reputatur originaria seu magistralis, & frequenter, ut *decis. 214. par. 4. rec. tom. 2. num. 6. cum sequen. decis. 254. num. 4. par. 10. rec. apud Celsum decis. 5. num. 12. & decis. 60. nu. 4. apud Otibon. decis. 46. n. 16. & dec. 220. n. 12. a* que hoc sufficeret præposito resolutionis comprobatione.

Retento autem consueto stylo non acquiescendi solis auctoritatibus, vel decisionibus, sed examinandi punctum ex integro per rationes & principia, (Quod tamen non omnibus placere solet,) Dicebam quod ubi etiam dictas resolutiones non haberemus, adhuc sine dubio ita respondendum veniret, Tum ex regula generali, quod ubi concurrunt dignitas Ecclesiastica & temporalis, ob comparationem, quæ inter istas datur Solis & Lunæ, semper præfertur Ecclesiastica, cui prærogativa Solis tribuitur *ad text. in cap. solite de majoritate & obedientia, ubi scribentes, Chassan. in catalogo gloria Mundi par. 4. consider. 2. & consider. 78. & admittitur apud Altograd. cons. 1. lib. 2. ubi concordantes cumulantur in proposito præeminentiarum, quæ utrique dignitati, seu potestati Ecclesiasticæ, & temporali respectivè debentur.*

Tum fortius ex ea viva ratione, de qua sæpius in præcedentibus hoc eod. titulo, quod scilicèt Capitulum Cathedralis constituit cum Episcopo, qui est caput, unum corpus ipsius Ecclesie representativum *ad text. in cap. novu. de his, que fiunt a Pralato sine consensu Capituli cum concordant. per Gratian. disc. 111. n. 2. cum sequen. Adde ad Bartr. dec. 903. n. 15. & sequen.* Ex quo resultat jurisdictio, ac superioritas supra ipsum Magistratum, tam habitualiter quam etiam actualiter, quando scilicèt Sede vacante tota jurisdictio spiritualis ad Capitulum devolvitur, seu penès ipsum ex beneficio juris non decrescendi remanet, ac etiam Sede plena Episcopo absente vel impedito absq; eo quod adit, qui ejus vices legitimè expleat; Quinimò & Episcopo præsentem & non impedito, adesse dicitur in Capitulo quædam species jurisdictionis & superioritatis supra dictum Magistratum sæcularem, ob illam participationem, quam idem Capitulum unà cum Episcopo habet in condendis legibus, & Constitutio-

nibus Synodalibus, ejusdem Magistratus, totiusque populi obligatorius; Quo posito intrat planum principium, quod semper Superior dignior est inferiore & subdito, eumque præcedit.

Et quamvis ubi Capitulum, solum & de per se consideratur sine interventu Episcopi, satis dubitari possit, an intret dicta comparatio Solis & Lunæ, Ex eo quod Capitulares respectu ad Episcopum, cui convenit dicta comparatio Solis, dicuntur Stellæ, unde dubitari potest, an Luna, cui comparatur Magistratus sæcularis, etstante Sole, stellæ præcedat, Atramen hæc difficultas, quam utpotè extrà casum examinare non oportuit, percutit illum majorem Magistratum sæcularem, penès quem resideat merum & mixtum imperiū, ac plena jurisdictio temporalis, ita ut representet Principem seu Dominum, cui dicta prærogativa, seu comparatio Lunæ tribuitur; Hoc autem non congruit hujusmodi Magistratibus Civitatum subditarum, merum & mixtum imperium, & gladii potestatem non habentium, cum hæc resideant penès Principem seu alium dominum, aut penès illum majorem Magistratum, qui Principis vices gerit, eumque representat, Undè remanet solum ordo seu Collegium administrantium bona Civitatis, & sic habentium quamdam administrationem potius oeconomicam quam politicam, cum aliqua modica jurisdictione, quæ remansit seu toleratur, vel ob eandem administrationem melius facienda, vel tanquam umbra, seu imago illius antiquæ jurisdictiois, quæ originariè erat penès populum, transfusa deindè in Principem; Atque in hoc consistere dicebam æquivocum tuentium partes hujus Magistratus, applicando incongruè ad casum, ea quæ in jure, & apud scribentes habentur de præminentiis debitis Magistratibus Civitatum, quoniam id procedit in Magistratibus Civitatum non recognoscentium superiorem, saltem mediatum, ac habentium jura imperii juxta casum, de quo apud *Alto grad. di. et. cons. l. lib. 2. cum similibus*; In istis autem Civitatibus subditis hujusmodi præensiones remanserunt tanquam umbra, seu reliquæ illius status, in quo post icissum Romanum Imperium, ac omnium rerum revolutionem erant, se quodammodo pro Republica gerendo, ut in *Pisauren. Molendinorum sub tit. de fund. disc. 3.*

Quo verò ad secundum punctum præcedentiæ inter singulos de utroque corpore respectivè, ex præmissis, plana de consequenti resultabat decisio ad favorem Canonorum, quoniam aut utraque persona consideratur de per se abstrahendo ab officio seu dignitate, Et certa est præcedentia Canonici, quia sacerdos vel clericus dignior est laico, ac semper sæculares locum cedere debent Ecclesiasticis, ex deductis per *Chassaneum in Catalogo di. et. par. 4. considerat. 6. cum sequen.* Aut uterque consideratur in ordine ad dignitatem vel officium, ita ut ambo dicantur membra sui corporis respectivè, & tunc quemadmodum corpus Capituli præcedit corpus Civitatis, ita dicendum est inter ipsa membra, quoniam eadem est ratio totius quoad totum, ac partis quoad partem; Tunc etenim illa persona singularis, quæ locum cedit Collegio, seu corpori univertali, præcedit singulos de eodem corpore, quando ipsa ab'que aliqua dependentia habeat dignitatem, cui major præminentiæ debeatur, & sic in concursu Abbatum, aliorumque Prælatorum & singulorum Canonorum cum similibus.

Ex his pariter de plano orti dicebam resolutione tertii puncti præcedentiæ inter singulares Canonicos, & Potestatem, cum hic sit Magistratus inferior sine imperio, & gladii potestate, ad quarundam levium causarum cognitionem deputatus per eundem Ma-

gistratum Civitatis, cui, ejusque singulis Decurionibus locum cedit, Et consequenter intrat regula *si vis a co vincem, &c.* Accedente potissimum observantia, quæ in omni materia reputatur optima interpretis, magis verò ac peculiariter in ista præcedentiæ, in qua ubi non agatur de consuetudine, quæ generaliter & in univertum præcedentiam concedat minùs digno supra dignorem, quo casu reputatur corruptela, lais consuetudini & observantiæ defectur, ut per *Gregor. & Add. decis. 124. 214. par. 4. rec. tom. 2. 85. & 483. par. 5. latè Capic. Latr. consult. 43. dec. 254. nu. 15. & sequen. par. 10. rec. & frequenter*, quia est principium hodiè planum.

R O M A N A
P R Æ C E D E N T I Æ
I N T E R
C A N O N I C O S R E G U L A R E S
S A N C T I S A L V A T O R I S
E T
P A T R E S C A S S I N E N S E S.

Discursus in congressu.

De quæstione præcedentiæ in Processionibus aliisque functionibus, inter Canonicos Regulares S. Salvatoris, & Monachos Cassinenses, Et an dicti Canonici, clericorum, vel Monachorum jure censendi sint; Et de præcedentiâ debita Clericis supra Monachos, ac de non interfecando unum ordinem sæcularem cum altero Regulari.

S U M M A R I U M

- 1 DE antiqua quæstione præcedentiæ inter Canonicos Regulares Lateranenses, & Monachos Cassinenses.
- 2 Monachi antiquitus non erant clerici.
- 3 Casus controversa circa Canonicos Sancti Salvatoris.
- 4 In materia præcedentiæ deferuntur, vel Constitutioni Gregorii XIII. circa antiquitatem in loco, vel consuetudini.
- 5 Consuetudo irrationabilis dicitur corruptela, & est spernenda.
- 6 Negligentiâ aliquorum non potest præjudicare Ordini.
- 7 An Canonici Sancti Salvatoris sint Canonici per veritatem, vel per nuncipationem.
- 8 Assertiva Papæ motu proprio loquentis probatur, cum distinctione.
- 9 Datur distinctio, quando in patronatus dicitur ex fundatione, vel ex gratia.
- 10 Referens quando probet sine relato.
- 11 Observantia quando sit considerabilis.

* * *